

3 Mír a násilí

lekce
o Nobelově ceně
míru a mírových
dovednostech

3 OBSAH

ÚVOD.....	3
ZAHAJOVACÍ HRA	3
NOVÁ DOVEDNOST.....	4
ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH.....	4
SEBEREFLEXE.....	5
VÝZVA K AKCI.....	5
REFLEXE.....	7
ROZŠIŘUJÍCÍ AKTIVITY.....	9
ZDROJE.....	11
O KOM JSOU DALŠÍ LEKCE?.....	12
PŘÍLOHY.....	13
DENÍK.....	24

Lekce ke stažení zde:

Úvod: Mír a násilí

V této lekci se žáci dozví něco o Nobelově ceně míru, budou se bavit o tom, co pro ně představuje mír a co násilí, rozvíjet své mírové dovednosti a vytvoří své vlastní ceny míru.

Téma: Mír a násilí

Nová dovednost: Mírové chování

Učení v akci: Brainstorming nad nápady na projekt

Rozšiřující aktivity: Novinové úvodníky, debata, role vlády, historie Norska a Švédska

Slovní zásoba: Pro tuto lekci budou žáci potřebovat znalost těchto pojmů:

- > násilí
- > mír
- > komunita/společenství

Zahajovací hra: Otevřená pěst

1. Vyzkoušejte:

Žáci se rozdělí do dvojic. Jedna osoba z každé dvojice sevře ruku v pěst. Úkolem druhé osoby je pěst toho prvního otevřít. Po jedné minutě si role vymění.

2. Diskuse a zamyšlení:

- > Kolik z vás použilo k otevření pěsti svého kamaráda sílu?
- > Požádal někdo jednoduše svého kamaráda, aby pěst otevřel?
- > Nabídl někdo svému kamarádovi něco za odměnu, když svou pěst otevře sám?
- > Jaký přístup by byl v tomto případě účinnější – síla, nebo spolupráce?
- > Uvědomte si, že všichni máme sílu a je jen na nás, jak ji použijeme.
- > Násilí a síla nemusí být tím nejúčinnějším prostředkem k dosažení toho, co chceme.

3. Zformulujte společně definici násilí:

Pokuste se nyní zformulovat definici násilí. Co je to násilí?

Žáci mohou pracovat samostatně a následně se o své definice podělit. Zaznamenávejte jejich nápady na tabuli a společně zformulujte jednu definici.

Zamyslete se nad tímto lidským chováním a rozhodněte, zda jde o formu násilí:

- > znečišťování životního prostředí
- > sprejerství
- > užívání drog

Odpovědi mohou žáci opět zapisovat do svých deníků.

Nová dovednost: Rozpoznávání míru

Na počest Alfreda Nobela vzniklo pět různých cen. Jednou z nich byla Nobelova cena míru. Od roku 1901 se uděluje téměř každý rok osobě, skupině nebo organizaci, která významným způsobem přinesla světu mír. V Norsku existuje pětičlenný výbor, který cenu míru uděluje a každý rok rozhoduje o tom, kdo cenu získá. My si něco takového společně také vyzkoušíme.

Aktivita: Tvorba vlastní ceny míru

1. Definujte mír: Zamyslete se ve skupině nad tím, co pro vás znamená slovo mír. Zeptejte se žáků, jak to vypadá, když se někdo chová mírumilovně. Poté všechny vyzvěte, aby se o své nápady podělili, a jejich odpovědi napište na tabuli.

2. Navrhňte design: Do svých PeaceJam deníků nakreslete obrázek své ceny. Experimentujte s barvami a tvary. Podívejte se poté na výsledek – jaké barvy, symboly a tvary jste použili? Mají pro vás zvláštní význam?

3. Svou cenu míru vyrobte: Vytvořte svou cenu míru s použitím materiálů, jako jsou např. recyklované materiály, věci z přírody, školní potřeby, výstřižky z časopisů, ručně nakreslené obrázky a cokoli dalšího, co vás napadne. Buďte kreativní, možností je nekonečně mnoho!

4. Stanovte si kritéria: Vymyslete, co by někdo musel udělat a kým by musel být, aby získal vaši cenu míru. Podívejte se na proces výběru, který používá výbor pro udělování Nobelovy ceny míru v příloze 1/ *Nobelova cena míru: Proces nominace*.

Životní příběh: Laureáti Nobelovy ceny míru zapojení do PeaceJamu

Přečtěte si o 14 laureátech Nobelovy ceny míru, kteří jsou součástí PeaceJamu. Stručné info najdete v příloze 2/ *Pracovní list: Zapojení laureáti Nobelovy ceny míru* a podrobnější životopisy na stránkách <https://www.peacejam.cz/o-nas/nasi-laureati/>. Poté nechte žáky, aby se jednotlivě nebo ve skupinách podívali na přílohu 3/ *Pracovní list: Lov na laureáty*, a dejte jim 15 minut na to, aby přiřadili jméno ke každé z otázek.

Diskuse:

Poukažte na to, že Výbor pro udělování Nobelovy ceny míru cenu často uděluje určité osobě nebo skupině se záměrem vyjádřit svůj postoj k vybraným důležitým událostem ve světě, ať už aktuálním nebo historickým.

- > **Například v roce 1995 udělili cenu siru Josephu Rotblatovi a Pugwashské konferenci za jejich úsilí zbavit svět jaderných zbraní. Proč myslíte, že to udělali? Co se dělo ve světě o 50 let dříve?**

> Rigoberta Menchú Tum byla první indiánkou (domorodou osobou), která cenu získala, a byla jí udělena v roce 1992. Jaký si myslíte, že to mělo význam? Co se dělo 500 let předtím v roce 1492?

Sebereflexe: Já laureátem

- > Představte si, že byste v roce 2040 dostali Nobelovu cenu míru. Za co by vám byla udělena?
- > Jaké kvality by podle vás měl mít mírotvůrce?
- > Komu byste chtěli cenu za mír předat vy a proč? Kdo splňuje vaše kritéria?
- > Jak tato osoba přináší mír vám, vaší komunitě a/nebo světu?

Výzva k akci: Naše kampaň

Brainstorming nápadů na projekty

Uspořádejte společný brainstorming a zamyslete se nad problémy, kterými se chcete zabývat, a nápady na projekty, kterými byste k řešení těchto problémů mohli přispět.

Plánování PeaceJam projektu

Vraťte se společně k předchozí lekci č. 2 – Empatie. Otevřete si přílohu 1/ *Plán akce: Kroky plánování PeaceJam projektu* a přečtěte si kroky spojené s plánováním a realizací projektu One Billion Acts of Peace.

Krok 1: Vyberte problém, kterým se chcete zabývat

Krok 2: Vytvořte plán

Krok 3: Podnikněte akci

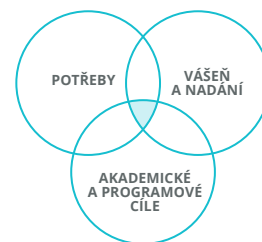
Krok 4: Zamyslete se

Krok 5: Dokumentujte a oslavujte

V následujících částech se vaše skupina seznámí s jednotlivými kroky při plánování a realizaci takového projektu. Nyní projděte se žáky *Krok 1: Vyberte problém, kterým se chcete zabývat*.

Zamyšlení se nad nápady na projekty

Provedte žáky níže uvedenými otázkami. V průběhu práce využijte přílohu 4/ *Plán akce: Dobře naplánovaný projekt*, kterou můžete žákům vytisknout a oni si ji do svých deníků nalepí anebo si schéma podle přílohy překreslí sami. Vyplnění schématu jim pomůže přijít na nápady na projekty. Pro ujasnění si vlastních motivací každého žáka je dobré pracovat nejprve samostatně a až poté ve skupině. Své závěry nakonec sdílejte.

1/ Oblast „Potřeby“:

- > Co svět potřebuje? Jaké problémy ve škole, komunitě nebo ve světě je třeba řešit?
- > Co se již pro řešení daného problému dělá?
- > Kdo o tomto problému rozhoduje a jak můžete toto rozhodování ovlivnit?
- > Jaká jsou kreativní řešení tohoto problému, která ještě nebyla vyzkoušena?

2/ Oblast „Vášeň a nadání“:

- > Jaké dovednosti, zkušenosti a zájmy, které mohou pomoci zrealizovat úspěšný projekt, mají členové vaší skupiny?
- > Co může vaše skupina reálně udělat s časem a zdroji, které máte k dispozici? Kolik máte času? Jaké máte zdroje (čas, materiál, dobrovolníci atd.)?

3/ Oblast „Akademické a programové cíle“:

- > Tento kruh vyplňte vy sami dle vašich výukových plánů pro daný rok a žákům je předložte. Můžete s nimi o nich případně i diskutovat, vysvětlit jim důležitost daných cílů nebo společně vybrat ty, které budete považovat za nejdůležitější. Můžete sáhnout do vašeho vlastního Školního vzdělávacího programu (ŠVP).

Vyberte projekt:

Nechte žáky jako skupinu sepsat alepoň tři nápady na projekty PeaceJam. Následně se žáci shodnou pouze na jednom projektu, který budou společně realizovat.

- > K zamyšlení: Jaké metody se dají využít ve společném vybírání nevhodnějšího projektu? Připomeňte žákům zásady zdvořilé diskuse z lekce č. 1 – Sebereflexe.

Pokuste se, aby každý žák souhlasil s vybraným projektem, i když to původně nemusela být jeho preferovaná volba.

Metody

D21: K výběru můžete použít hlasovací systém D21, který světu představil český matematik a filantrop Karel Janeček. Jeho ústředním principem je efekt více hlasů. Díky němu skupina lépe nalézá společenskou shodu než jednohlasé metody. Možnost udělit více hlasů podporuje autentickou volbu, nenutí voliče vybírat „menší zlo“ a také umožňuje přesněji vyjádřit svůj názor a preference. Podrobnější informace o metodě D21 najdete v příloze 5/ *Návod k použití metody D21* a na webové stránce:

<https://www.ih21.org/d21/navod-k-pouziti-2>

Konsenzus: Druhou možností je dojít ke konsenzu, tedy vzájemnému souhlasu všech, což může být v případě větších skupin nebo rozdílnosti názorů časově náročnější. Na rozdíl od hlasování a rozhodování autoritativnímu není konsenzus výsledek pouze racionální, ale také emocionální. Je složité k němu dojít, jelikož je založen na dobrovolném přístupu a předchází mu diskuse, spory a kompromisy.

Zamyšlení se na závěr: Ať už k vybrání projektu zvolíte jakoukoli metodu, můžete se na závěr ještě zamyslet nad otázkami níže.

- > Jaká atmosféra ve skupině nyní panuje? Shodli jste se snadno nebo s obtížemi?
- > Jak se po rozhodnutí cítí ti, jejichž preferovaná volba vyhrála?
- > Jak se naopak cítí ti, jejichž preferovaná volba vybrána nebyla? Cítí se přehlasování/přemluvení/nevyslyšení/nepochopení nebo sami došli k tomu, že jiný nápad než ten „jejich“ je vhodnější?

Reflexe

1/ CO? > FAKTA

- › VĚDOMOSTI, které žáci získali.
- › Uveďte fakta, definujte, popište, označte, seřaďte, vyjmenujte.

2/ CO Z TOHO VYPLÝVÁ? > ANALÝZA a SYNTÉZA

- › Rozčleňte informace, vyvozujte závěry, názorně ukažte (doložte příklady), nastiňte (popište), porovnejte, uveďte rozdíly, aplikujte předchozí vědomosti.

3/ CO TOMU ŘÍKÁTE? > ZÁVĚRY, ZHODNOCENÍ

- › Podrobení kritice, osobní hodnoty a názory.

4/ CO BUDE DÁL? > VYUŽITÍ V PRAXI

- › Rozvoj dovedností, řešení problémů, vymýšlení projektů.

Rozdejte žákům přílohu 6/ Pracovní list: Reflexe a nechte je zodpovědět níže uvedené otázky. Žáci mohou pracovat individuálně nebo ve skupinách a mají k dispozici klíč se správným řešením.

Vyberte a označte správnou odpověď:

1. V jakém roce se začaly udělovat Nobelovy ceny?

- a. 1891
- b. 1901**
- c. 1911
- d. 1921

2. Co je pro vás definice násilí?

---

3. Z jaké země je výbor, který uděluje Nobelovu cenu míru?

- a. Finsko
- b. Švédsko
- c. Norsko**
- d. Dánsko

4. V jakém roce získala Nobelovu cenu míru Rigoberta Menchú Tum?

- a. 1984
- b. 1989
- c. 1992**
- d. 1996

5. Stručně popiš, jak funguje metoda D21:

---

6. Za co získal Nobelovu cenu míru sir Joseph Rotblat?

---

7. Jaký laureát získal Nobelovu cenu míru za vytvoření mezinárodní smlouvy pro zákaz a likvidaci nášlapných min po celém světě?

- a. Kailash Satyarthi
- b. Shirin Ebadi
- c. José Ramos-Horta
- d. **Jody Williams**

8. Co je to brainstorming?

---

9. Jaký den v roce se předává Nobelova cena míru?

- a. **10. prosince**
- b. 7. října
- c. 17. listopadu
- d. 25. září

10. Jaký laureát Nobelovy ceny míru tě zaujal nejvíce a proč?

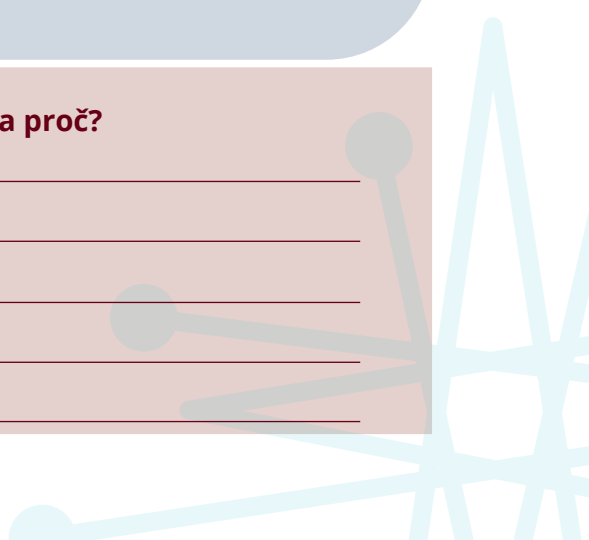

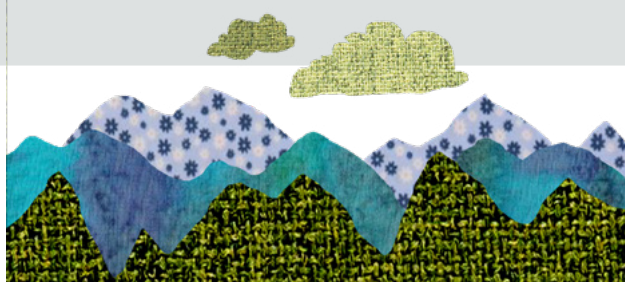

◀◀◀ Rozšiřující aktivity: **Inspirace**

Oblast	Aktivity
TVŮRČÍ PSANÍ A ČTENÍ S POROZUMĚNÍM 	<p>Mír pro mě: Nechte žáky napsat esej nebo jiný literární útvar o tom, co pro ně znamená mír a proč.</p> <p>Výzkumná práce o laureátech Nobelovy ceny míru: Každý si vybere jednoho laureáta Nobelovy ceny míru, který nemusí být zapojen do PeaceJam, a sepíše o něm referát.</p> <p>Životopisy nositelů Nobelovy ceny míru: Vyzvěte žáky, aby si vybrali jednoho z laureátů Nobelovy ceny za mír a zjistili si o něm více. Mohou hledat na internetu nebo ve školních či místních knihovnách a najít o něm nějaké doplňující informace, zajímavosti, nesrovnalosti... V návaznosti na to můžete diskutovat o zdrojích a jejich relevanci.</p> <p>Další podněty k zamyšlení: Kde se ve vašem životě setkáváte s násilím a v jaké formě? Proč se tomu tak děje? Dají se tyto situace nějak změnit? Jak by to vypadalo?</p>
KOMUNIKACE	<p>Děkovná řeč: Nechte žáky zahrát si na to, že jim byla udělena Nobelova cena za mír. Mohou napsat a přednést tříminutovou děkovnou řeč, ve které vysvětlí, co udělali pro mír např. v rodině, s přáteli nebo ve své komunitě, případně co by udělali, až budou starší.</p>
VÝTVARNÁ VÝCHOVA	<p>Koláž o násilí/míru: Nechte žáky vytvořit koláž nebo umělecké dílo, které znázorňuje jejich představy o násilí a míru. Ať svou koláž poté představí skupině.</p>
ZEMĚPIS	<p>Země laureáta: Žáci si vyberou jednoho z laureátů Nobelovy ceny míru, vyhledají zemi, ze které pochází, a zjistí o ní více informací.</p>

Oblast	Aktivity
<p>OBČANSKÁ NAUKA A DĚJEPIS</p> <div data-bbox="296 517 427 651"></div> <div data-bbox="296 674 427 808"></div>	<p>Z české historie: Nechte žáky zjistit, kdo z naší země byl nominován na Nobelovu cenu za mír. Žáci pak mohou o těchto osobnostech zpracovat projekty a navzájem si je představit.</p> <p>Občanská práva: Jsou práva, která jsou domluvená mezi lidmi a jejich vládou, a lidská práva, která jsou <i>nezadatelná</i> – zjistěte společně, co to znamená. Nechte žáky vyhledat a porovnat Ústavu České republiky (https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html) a Všeobecnou deklaraci lidských práv OSN (https://www.mzv.cz/file/3156327/Vseobecna_deklarace_lidskych_prav.pdf).</p> <p>Spravedlnost: Ochranu občanských a lidských práv obvykle zahrnuje právní systém. Požádejte žáky, aby se zamysleli nad tím, jakými dalšími organizacemi/skupinami jsou tato práva chráněna.</p>
<p>ANGLIČTINA</p>	<p>Mír: Přečtěte si úvod ke knize <i>The Peace Book</i> (2006) od Louise Diamondové – zejména strany 15 až 18, které se zabývají významem míru.</p>
<p>MÉDIA</p>	<p>Údaje o škole a komunitě: Nechte žáky vyhledat údaje o problému, který si vybrali pro svůj projekt Učení v akci. Mohou použít školní údaje, statistiky komunity, referenční knihy nebo články napsané na dané téma. Ať si procvičí psaní bibliografie k použitým zdrojům. Poté ať se žáci podělí o informace, které o svém problému našli. Mění tyto nové informace myšlenku projektu? Jaké zdroje jste použili? Diskutujte o jejich relevanci a důvěryhodnosti.</p>

Zdroje

- The nomination process (n.d.) *The Nobel Peace Prize* [webová stránka]. Dostupné z <https://www.nobelpeaceprize.org/nobel-peace-prize/nomination/the-nomination-process>
- Návod k použití metody D21 (n.d.) *Institut H21* [webová stránka]. Dostupné z <https://www.ih21.org/d21/navod-k-pouziti-2>
- Ústava České republiky (n.d.) *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [webová stránka]. Dostupné z <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>
- Všeobecná deklarace lidských práv OSN (n.d.) *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [webová stránka]. Dostupné z https://www.mzv.cz/file/3156327/Vseobecna_deklarace_lidskych_prav.pdf
- Naši laureáti (n.d.) *Peacejam Czech Republic* [webová stránka]. Dostupné z <https://www.peacejam.cz/o-nas/nasi-laureati/>

KNIHY V ANGLIČTINĚ

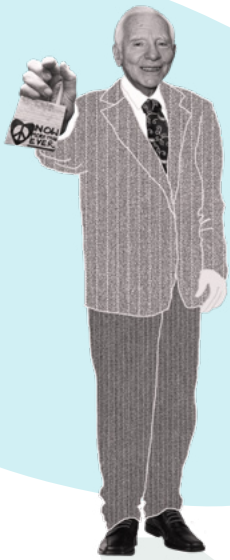
- Diamond, L. (2005). *The Peace Book: 108 simple ways to create a more peaceful world*. Bristol: Peace Co.

DALŠÍ ZDROJE V ANGLIČTINĚ

- Peace, non-violence, and conflict resolution (n.d.) *Mahatma Gandhi* [webová stránka]. Dostupné z <https://www.mkgandhi.org/nonviolence/nonvio.htm>
- All Nobel Peace Prizes (n.d.) *The Nobel Prize* [webová stránka]. Dostupné z <https://www.nobelprize.org/prizes/lists/all-nobel-peace-prizes/>

Sir Joseph Rotblat

Leymah Gbowee

Óscar Arias Sánchez

Jody Williams

Jeho Svatost Dalajláma

Betty Williams

Shirin Ebadi

Kailash Satyarthi

Rigoberta Menchú Tum

arcibiskup Desmond Tutu

O kom jsou další lekce?

Mairead Corrigan Maguire

Adolfo Pérez Esquivel

Tawakkol Karman

14 laureátů Nobelovy ceny za mír

José Ramos-Horta

3 Mír a násilí

lekce
o Nobelově ceně
míru a mírových
dovednostech

PŘÍLOHY

- 1/ Nobelova cena míru: Proces nominace
- 2/ Pracovní list: Zapojení laureáti Nobelovy ceny míru
- 3/ Pracovní list: Lov na laureáty
- 4/ Plán akce: Dobře naplánovaný projekt
- 5/ D21: Návod k použití metody
- 6/ Pracovní list: Reflexe
- 7/ Deník

Manuál pro pedagogy
LÍDŘI / 6.-9. TŘÍDA

1/ Nobelova cena míru: Proces nominace

Nominační proces je v praxi osmiměsíční prověřování a rozhodování, na němž se podílí nejen pětičlenný norský Nobelův výbor a jeho tajemník, ale také skupina norských a mezinárodních poradců.

1/ Období pro podávání návrhů

Nominace na kandidáty Nobelovy cenu míru se přijímají od 1. září předchozího roku do 31. ledna.

2/ Třídění

Všechny přijaté nominace jsou registrovány.

3/ Předání výboru

Všechny platné nominace podané do 31. ledna jsou v polovině února předány Nobelovu výboru.

4/ Užší seznam

Nobelův výbor všechny platné nominace přezkoumá a připraví užší seznam těch, které budou podrobeny dalšímu posouzení.

5/ Externí analýza

Externí konzultanti (stálí poradci výboru a další norští i mezinárodní odborníci), kteří jsou vybíráni na základě svých profesních zkušeností a akademických znalostí, vypracovávají individuální zprávy o kandidátech, které výbor zařadil do užšího výběru. První zprávy jsou obvykle hotové do konce dubna.

6/ Jednání a rozhodování

Od poloviny února do září se členové výboru pravidelně schází, aby projednali a postupně zužovali okruh kandidátů. Spolu s dalšími relevantními informacemi prostudují zprávy od poradců a zahájí jednání. Často si o kandidátech vyžádají ještě další zprávy. V průběhu léta pokračují v úvahách, a když obdrží další materiály od poradců, zúží okruh kandidátů na velmi malou skupinu.

7/ Vyhlášení

Nakonec, nejpozději začátkem října, výbor rozhodne prostou většinou hlasů, komu bude daný rok Nobelova cena míru udělena. Rozhodnutí je konečné a nelze se proti němu odvolat. Poté je oznámeno jméno (jména) laureáta (laureátů) Nobelovy ceny míru pro daný rok. Jeho vyhlášení probíhá v pátek prvního celého říjnového týdne.

Nobelova cena

8/ Slavnostní předání

Cyklus je ukončen 10. prosince, kdy se na radnici v Oslu koná každoroční slavnostní předávání Nobelovy ceny míru. Laureát (laureáti) na něm přednese (přednesou) Nobelovu přednášku a obdrží Nobelovu medaili i diplom a dokument potvrzující výši ceny.

2/

Pracovní list: Zapojení laureáti Nobelovy ceny míru

Těchto 14 laureátů se přímo účastní tohoto programu a zavázali se být k dispozici a osobně se angažovat.

Nejprve si přečtete tyto krátké popisy a poté na stránkách PeaceJam najdete o každém z těchto laureátů více. <https://www.peacejam.cz/o-nas/nasi-laureati/>

DALAJLÁMA získal Nobelovu cenu v roce 1989 za nenásilné řešení tibetského konfliktu, za celosvětovou roli reprezentanta míru a ochranu životního prostředí.

BETTY WILLIAMS společně s Mairead Corrigan Maguire, obdržela Nobelovu cenu roku 1976 za úsilí o vytvoření lidového hnutí, které by ukončilo desetiletí násilí v Severním Irsku. Je zakladatelkou Světových center pro soucit s dětmi.

RIGOBERTA MENCHÚ TUM získala Nobelovu cenu v roce 1992 za mírové prosazování práv domorodých obyvatel Střední Ameriky a za roli vůdkyně domorodých obyvatel celého světa.

OSCAR ARIAS SÁNCHEZ, někdejší prezident Kostariky, obdržel Nobelovu cenu míru roku 1987 za úsilí o mírové řešení dlouholetých konfliktů a válek ve Střední Americe.

DESMOND TUTU získal Nobelovu cenu míru v roce 1984 za odvážné hledání nenásilného řešení politiky apartheidu v Jižní Africe.

TAWAKKOL KARMAN dostala Nobelovu cenu míru roku 2011 za nenásilné úsilí o rovnoprávné zapojení žen do mírového procesu v Jemenu. Tawakkol byla v popředí boje za lidská práva ve své zemi po několik let.

JOSÉ RAMOS-HORTA získal Nobelovu cenu míru roku 1996 za vytrvalé úsilí o ukončení útlaku obyvatel Východního Timoru.

MAIREAD CORRIGAN MAGUIRE, společně s Betty Williams, obdržela Nobelovu cenu míru v roce 1976 za vytvoření lidového dobrovolnického hnutí k ukončení násilí v Severním Irsku. Nadále se zasazuje o mír a porozumění v Irsku i po celém světě.

ADOLFO PÉREZ ESQUIVEL získal Nobelovu cenu míru roku 1980 za vedoucí postavení v oblasti lidských práv a skutečné demokracie pro obyvatele Latinské Ameriky.

KAILASH SATYARTHI získal Nobelovu cenu míru v roce 2014 za vedoucí postavení v celosvětovém hnutí k ukončení dětského otroctví a vykořisťujících praktik dětské práce. Jako dobrovolník zachránil přes 85 000 dětských otroků a vyvinul úspěšný model jejich vzdělání a zapojení do života.

JODY WILLIAMS obdržela Nobelovu cenu míru roku 1997 za vytvoření mezinárodní smlouvy pro zákaz a likvidaci nášlapných min po celém světě.

SIR JOSEPH ROTBLAT a organizace Pugwashské konference o vědě a světových záležitostech získali Nobelovu cenu míru roku 1995, k 50. výročí svržení atomových bomb na Japonsko, za snahu o minimalizaci vlivu nukleárních zbraní na mezinárodní politiku a za nukleární odzbrojení.

SHIRIN EBADI byla oceněna Nobelovou cenou míru roku 2003 za úsilí o demokracii, mír a práva žen na Středním východě.

LEYMAH GBOWEE získala Nobelovu cenu míru roku 2011 za vedení mírumilovného hnutí žen, které propojilo křesťany a muslimy a vedlo k ukončení čtrnáctileté občanské války v Libérii.

3/ Pracovní list: Lov na laureáty

Využijte své znalosti o laureátech a odpovězte na tyto otázky.

Obrázky jednotlivých laureátů si můžete vystříhat z *Pracovního listu č. 1* a nalepit k tvrzením, která jim patří, nebo je do vyznačených koleček nakreslit.

jsem...

K mírovému hnutí mě přivedla tragická smrt mé neteře a dvou synovců. Kdo jsem a z jaké země pocházím?

Nosím pouze karmínově rudou barvu, protože jsem prostý buddhistický mnich. Kdo jsem a odkud pocházím?

Byl jsem 14 měsíců vězněn a mučen svou vládou. Kdo jsem a z jaké země pocházím?

Jsem novinářka, která pomocí sociálních médií bojovala za lidská práva a demokracii ve svém kraji. Kdo jsem a z jaké arabské země pocházím?

V roce 1995 mi byla udělena Nobelova cena míru u příležitosti 50. výročí svržení atomové bomby Spojenými státy na Japonsko. Kdo jsem?

Pomohla jsem ukončit občanskou válku ve své zemi tím, že jsem podporovala muslimské a křesťanské ženy v tom, aby se setkávaly. Kdo jsem?

jsem...

Byl jsem inženýr, ale odešel jsem z práce, abych mohl usilovat o ukončení dětské práce. Kdo jsem a z jaké země pocházím?

.....

Byl jsem dvakrát zvolen prezidentem a moje země je jednou z mála na světě, která nemá armádu. Kdo jsem a z jaké země pocházím?

.....

Jsem jediná indiánka, která získala Nobelovu cenu míru. Kdo jsem a z jaké země pocházím?

.....

Vyrůstala jsem v katolické čtvrti Belfastu a byla jsem považována za „obyčejnou ženu v domácnosti“. Kdo jsem?

.....

Moji kolegové a já jsme dokázali během pěti let přimět více než 100 zemí k podpisu naší smlouvy. Kdo jsem a jakou smlouvu země podepsaly?

.....

Byl jsem prezidentem jedné z nejnovějších demokracií na světě. Moje země leží na malém ostrově. Kdo jsem a jak se jmenuje moje země?

.....

Ve své zemi jsem býval soudcem, ale byl jsem nucen odstoupit. Kdo jsem a z jaké země pocházím?

.....

Ve své zemi jsem musel nosit propustku, protože jsem černoch. Kdo jsem a z jaké země pocházím?

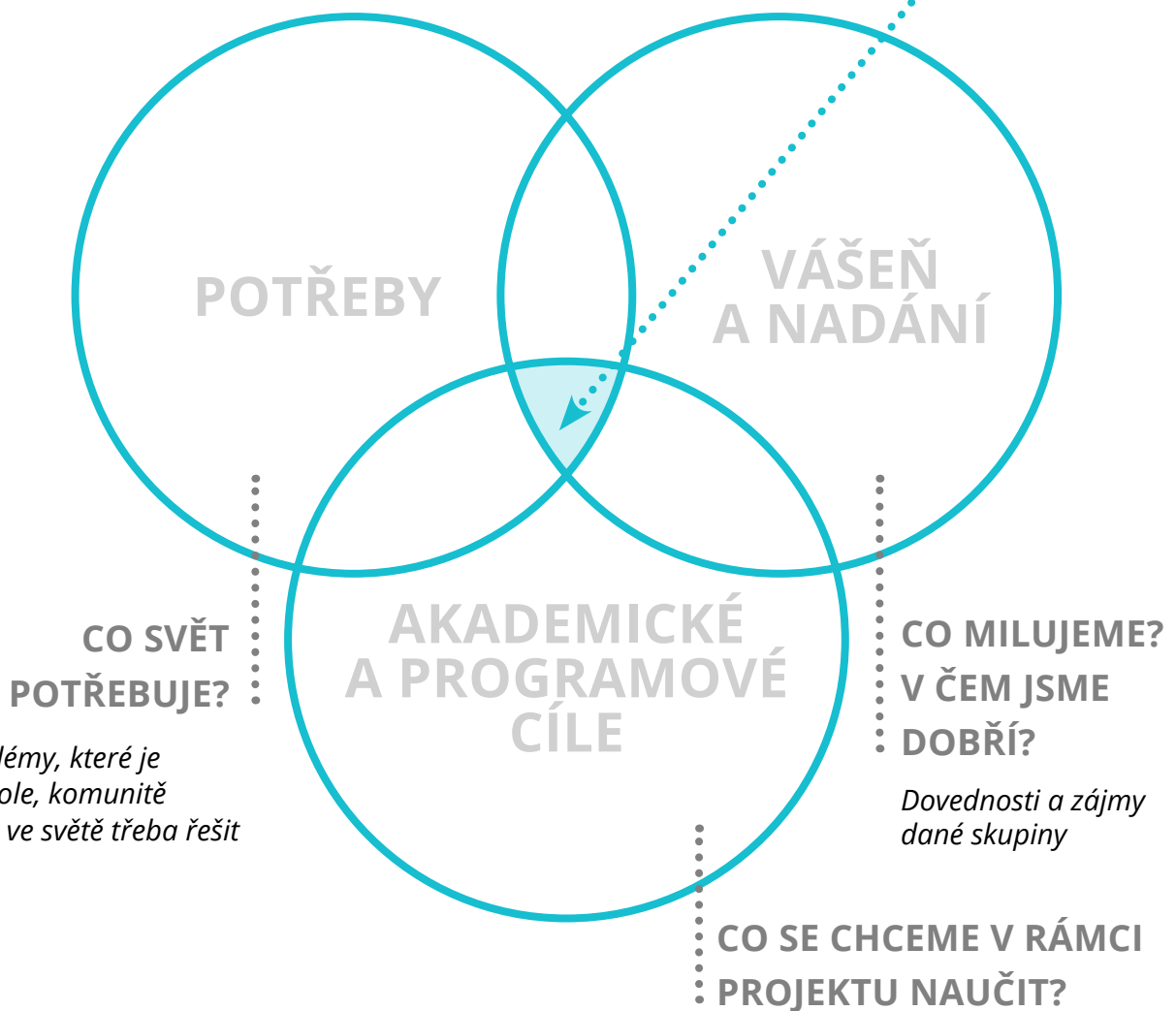
.....

4 Plán akce: Dobře naplánovaný projekt

**Jak by měl vypadat správný projekt,
aby byl efektivní a zároveň vám šitý na míru?**

Ve skupině vyplňte prostory v kruzích níže.
Poté se společně zamyslete a запиšte tři nápady
na PeaceJam projekty, které by mohly spadat
do průniku oněch tří kruhů:

**EFEKTIVNÍ PROJEKTY
= UČENÍ V AKCI**

1. _____
2. _____
3. _____

5/ D21: Návod k použití metody

Principy:

- > Hlasující má vždy více hlasů, než kolik je vítězných možností nebo volených mandátů.
- > Pro každou možnost může hlasovat nejvýše jedním hlasem.
- > Všechny hlasy mají stejnou váhu.
- > Hlasující má na výběr, zda využije všechny svoje hlasy, nebo jen jejich část.
- > Hlasující může udělit minusový hlas možnosti, se kterou nesouhlasí.
- > Pro udělení minusového hlasu musí hlasující udělit alespoň 2 hlasy plusové.
- > Počet plusových a minusových hlasů vybíráme dle aktuální situace (viz doporučení níže).

Počet vítězů	1	2	3	4	5	6
Počet plusů	3	4	5	7	8	10
Počet mínusů	1	1	2	2	3	3

V našem případě hledáme jednoho vítěze – jeden projekt, který se bude realizovat. Žáci tedy mohou mít tři kladné a jeden záporný hlas.

Podrobnější info: <https://www.ih21.org/d21/navod-k-pouziti>

6/ Pracovní list: Reflexe

Zakroužkujte nejlepší možné odpovědi na každou otázku:

1. V jakém roce se začaly udělovat Nobelovy ceny?

- a. 1891
- b. 1901
- c. 1911
- d. 1921

2. Co je pro vás definice násilí?

---

3. Z jaké země je výbor, který uděluje Nobelovu cenu míru?

- a. Finsko
- b. Švédsko
- c. Norsko
- d. Dánsko

4. V jakém roce získala Nobelovu cenu míru Rigoberta Menchú Tum?

- a. 1984
- b. 1989
- c. 1992
- d. 1996

5. Stručně popiš, jak funguje metoda D21:

---

6. Za co získal Nobelovu cenu míru sir Joseph Rotblat?

---

7. Jaký laureát získal Nobelovu cenu míru za vytvoření mezinárodní smlouvy pro zákaz a likvidaci nášlapných min po celém světě?

- a. Kailash Satyarthi
- b. Shirin Ebadi
- c. José Ramos-Horta
- d. Jody Williams

8. Co je to brainstorming?

---

9. Jaký den v roce se předává Nobelova cena míru?

- a. 10. prosince
- b. 7. října
- c. 17. listopadu
- d. 25. září

10. Jaký laureát Nobelovy ceny míru tě zaujal nejvíce a proč?

---

3 Mír a násilí

DENÍK

*„Pro pace et fraternitate gentium“
„Za mír a bratrství národů“*

Rytina na medaili Nobelovy ceny míru

Diskusní otázky:

Zamyslete se nad tímto lidským chováním a rozhodněte, zda jde o formu násilí:

- › znečišťování životního prostředí
- › sprejerství
- › užívání drog

Nová dovednost: Rozpoznávání míru

Vytvořte si vlastní cenu míru a kritéria pro její získání.

Sebereflexe: Já laureátem

Představte si, že by vám byla v roce 2040 udělena Nobelova cena míru. Za jaké zásluhy by to bylo?

Komu byste chtěli udělit vaši cenu míru a proč? Jak tato osoba přináší mír vám, vaší komunitě či světu?

Výzva k akci: Naše kampaň

Zamyslete se nad problémy, kterými se chcete zabývat, a nápady na projekty, kterými byste k řešení těchto problémů mohli přispět. K této aktivitě využijte přílohu 5/ Plán akce: Schéma pro projektový brainstorming.

««« Rozšiřující aktivita: Vybraný laureát

Vyberte si jednoho laureáta Nobelovy ceny míru, o kterém jste se dnes dozvěděli, a zjistěte o něm více.

Moje poznámky:

KONTAKTUJTE NÁS

Máte zájem o více informací o programu PeaceJam?

**Navštivte naše stránky peacejam.cz
nebo nám pošlete mail na info@peacejam.cz**

Těšíme se na spolupráci s Vámi!